

Sprawozdanie z hospitacji praktyk ciągłych na kierunku Teologia WT UO w roku akademickim 2021/2022

Praktyki katechetyczne studentów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego obejmują szeroki zakres działań. Wynika to z konieczności wypełniania wymagań określonych w dokumentach prawa państwowego, które traktują o nabywaniu kwalifikacji pedagogicznych, niezbędnych w wykonywaniu zawodu nauczyciela. Szczegółowe działania różnicują się w zależności od charakteru praktyki.

W ramach praktyk ciągłych studenci teologii mają za zadanie zapoznać się z obowiązującym w danej szkole programem dydaktyczno-wychowawczym katechezy, wykorzystywanymi podręcznikami, pomocami i środkami dydaktycznymi. Jednocześnie są zobowiązani do obserwacji 37 lekcji prowadzonych (o ile to możliwe) przez jednego bądź kilku nauczycieli religii (w tym 7 godzin z zakresu nauczania etyki). Mogą też obserwować inne lekcje (np. etyki, języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, biologii, geografii) na różnych poziomach edukacyjnych. Takie doświadczenie sprzyja lepszemu zrozumieniu podobieństw i różnic między stylem prowadzenia zajęć w szkole przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów szkolnych. Pomaga w poznaniu na czym polega korelacja lekcji religii z edukacją szkolną. Prowadzący nauczyciele religii, jako opiekunowie praktyki w szkole powinni najpierw (na początku praktyki) opracować wraz ze studentem szczegółowy plan praktyki, który następnie zostaje podpisany przez dyrektora szkoły i dostarczony przez studenta do dziekanatu Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w pierwszym tygodniu praktyki. Obok zadań formalnych, każdy katecheta – szkolny opiekun praktyki ma tak prowadzić zajęcia, aby praktykant poznał różne typy lekcji (np. podający, problemowy, poszukujący, mieszany, eksponujący) dotyczące tego samego tematu na różnych poziomach. Do zadań nauczyciela religii – opiekuna praktyki w szkole należy również zapoznanie studentów z zastosowaniem różnorodnych metod i środków dydaktycznych w praktyce katechetycznej. Po lekcjach hospitowanych nauczyciel-opiekun udziela praktykantowi wyjaśnień, inicjuje dyskusję na temat przeprowadzonych zajęć. Student ma więc możliwość uczenia się w praktyce i z praktyki.

Zakres tych działań zostaje uzupełniony o obowiązkowe samodzielne prowadzenie 38 godzin zajęć lekcyjnych przez studenta w obecności nauczyciela – opiekuna praktyki w szkole (w tym 8 godzin w zakresie nauczania szeroko rozumianej etyki). Praktykant samodzielnie przygotowuje konspekty i prowadzi lekcje religii w różnych klasach, na różnych poziomach. Jest on zobowiązany do równomiernego rozłożenia w harmonogramie

planowanych do prowadzenia lekcji religii, po konsultacji z opiekunem praktyki w szkole. Każde zajęcia powinny być starannie przygotowane pod względem merytorycznym i metodycznym. Student jest zobowiązany do przedłożenia konspektu (odpowiednio wcześniej) katechecie - opiekunowi praktyki. Opiekun praktyk służy mu pomocą i ostatecznie akceptuje planowany przebieg zajęć. Po każdej przeprowadzonej lekcji religii następuje jej szczegółowe omówienie przez opiekuna praktyki, następnie ocenienie oraz złożenie podpisu w *Zeszycie praktyki* jako zaliczenie lekcji. Poza tym w czasie praktyk ciągłych każdy student jest zobowiązany do prowadzenia tzw. *Zeszytu praktyk*, w którym zapisuje wnioski z przeprowadzonych obserwacji oraz konspekty własnych lekcji. Nauczyciel religii - opiekun praktyki potwierdza swoim podpisem każdą przeprowadzoną hospitację i katechezę. Towarzyszy więc studentowi i wspiera go w uczeniu się z praktyki i poprzez praktykę. Spełnia przy tym znaczącą rolę. Student może korzystać z wiedzy i doświadczenia katechety, co jest ważne dla osoby początkującej w pracy w szkole. Poza tym praktykant uczy się spostrzegawczości i myślenia pedagogicznego oraz kształtuje zdolność do dostrzegania związku między własnym postępowaniem i oddziaływaniem na uczniów, a reakcją z ich strony, czyli ich zachowaniem podczas szkolnej katechezy. Nie są to sprawy proste i łatwe, ale ważne, bo często decydują o efektywności lekcji religii w szkole.

Praktykę ciągłą z roku akademickim 2022/23 w miesiącu wrześniu zrealizowało w sumie 14 studentów III roku Teologii Kapłańskiej i Teologii Katechetyczno-Pastoralnej. Praktyka obejmowała zarówno lekcje religii, jak i lekcje etyki. Wszyscy studenci odbyli swoje praktyki w szkołach na terenie Województwa Opolskiego, Śląskiego i Dolnośląskiego. Opinie z praktyk dostarczone przez studentów a wypełnione przez nauczycieli-opiekunów są bardzo pozytywne. Nauczyciele zgodnie podkreślają solidne przygotowanie studentów do prowadzenia zajęć w ramach praktyk, znakomitą współpracę nie tylko z opiekunami, ale i z dyrekcją oraz gronem pedagogicznym, umiejętność komunikacji z uczniami oraz chęć zaangażowania w różnego rodzaju pozalekcyjne inicjatywy realizowane w szkołach. W większości przypadków studenci scenariusze zajęć wcześniej konsultowali z opiekunami i z pokorą przyjmowali sugestie i uwagi dotyczące ewentualnych poprawek. Oceny z praktyk są w większości bardzo dobre, co również stanowi potwierdzenie wysokiego poziomu realizacji zadań objętych praktykami ciągłymi.

Wśród mankamentów zauważonych przez nielicznych nauczycieli-opiekunów zauważyć należy trudności z utrzymaniem dyscypliny na zajęciach, trudności w reagowaniu na nieprzewidziane sytuacje, braki w umiejętności korzystania z tablicy multimedialnej,

przesadne wykorzystywanie metody wykładu. Powyższe uwagi mają jednak marginalny charakter i dotyczą pojedynczych przypadków.

Największe trudności pojawiły się przy realizowaniu zajęć z etyki. Powodem tego bez wątpienia jest brak bądź też minimalna ilość godzin lekcji etyki w szkołach, gdzie studenci realizowali praktykę ciągłą. Z tego powodu część godzin z zakresu etyki była realizowana na takich lekcjach jak: Wiedza o społeczeństwie, wychowanie do życia w rodzinie czy w ramach lekcji wychowawczych. Mimo owych trudności wszystkie wymagane godziny z zakresu etyki zostały zrealizowane przez studentów.

Jako opiekunowi praktyk udało mi się w 2022 roku odwiedzić w miesiącu wrześniu około 50% szkół, gdzie odbywały się praktyki. W innych przypadkach starałem się telefonicznie zasięgać opinii opiekunów jak i w dyrekcji.

Zauważone mankamenty stanowią wyzwanie do jeszcze lepszego przygotowania studentów do pracy nauczyciela w szkole.

RAPORT PODSUMOWUJĄCY PRZEBIEG PRAKTYK OBOWIĄZKOWYCH

Informacje podstawowe				
Wydział/Instytut/katedra: Wydział Teologiczny/Instytut Nauk Teologicznych				
Typ praktyki studenckiej: praktyka zawodowa				
Kierunek studiów/moduł: Teologia				
Rok akademicki: 2021/22				
Semestr: letni				
Koordynator praktyk: ks. dr hab. Jerzy Kostorz, prof. UO				
Realizacja podstawowych wymagań w odniesieniu do trybu i formy realizacji praktyk przeprowadzonych zgodnie z programem studiów				
Program studiów obowiązujący na lata: obowiązujący od III 2018 po wprowadzeniu zalecanych zmian wynikających z ustaw ministerialnych zatwierdzonych przez Senat UO				
Termin realizacji praktyk (rok studiów: III /semestr: letni, wrzesień)				
Czas trwania praktyki (tygodnie 4 / godziny 90)				
Szczegółowe dane dotyczące realizacji praktyk studenckich				
1. Liczba studentów zobowiązanych do realizacji praktyk : 12				
2. Liczba studentów faktycznie realizujących praktyki: 12				
Wyjaśnienie różnic (<i>jeśli liczba podana w pozycji 2. jest mniejsza od wartości z poz. 1.</i>):				
3. Zgłaszane problemy związane z realizacją praktyk:				
a) w odniesieniu do wyboru miejsca praktyk (<i>liczba zapytań, rodzaj trudności</i>): studenci samodzielnie według własnych upodobań dokonywali wyboru miejsca praktyki; generalnie nie mieli problemów z przyjęciem do wybranej przez siebie placówki mimo trwającej pandemii.				
b) w odniesieniu do przebiegu praktyki (<i>zgłaszający: student / instytucja przyjmująca, liczba zgłoszonych problemów, rodzaj trudności</i>): na podstawie odbytych rozmów ze studentami przy zaliczeniu odbytych praktyk stwierdzam, że studentów nie spotkały jakiegokolwiek trudności lub problemy podczas odbywania praktyk w poszczególnych placówkach.				
c) w odniesieniu do zaliczenia praktyki (<i>rodzaj problemu</i>): studenci pomyślnie zaliczyli praktykę, legitymując się opinią opiekuna praktyki oraz sprawozdaniem z praktyki (dziennikiem codziennych czynności).				
Zestawienie zbiorcze informacji nt. dokumentów wymaganych do zaliczenia praktyk (<i>opcjonalnie</i>)				
W kolumnach „opinia” zaznaczamy fakt przedstawienia przez studenta odpowiedniego dokumentu o przebiegu praktyki.				
W kolumnie „ocena” wpisujemy uśrednioną ocenę studenta wystawioną przez: Opiekuna praktyki w placówce/instytucji/innym zakładzie pracy i przez Koordynatora praktyk.				
W kolumnie „uwagi” zamieszczamy wszelkie komentarze umożliwiające ocenę prawidłowości realizacji oraz zaliczenia praktyki.				
Lp.	Imię i nazwisko praktykanta	Opinia	Ocena	Uwagi
1.				

2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
Pozostałe dane dotyczące realizacji praktyk studenckich				
1. Odchylenia terminów realizacji praktyk (najwcześniejszy/najpóźniejszy):				
2. Liczba praktyk realizowanych w trybie specjalnym (wymagającym zgody Koordynatora praktyk i/lub dziekana wydziału): nie dotyczy				
3. Liczba praktyk zaliczonych na podstawie wolontariatu: nie dotyczy				
4. Liczba praktyk zaliczonych na podstawie realizacji stażu: nie dotyczy				
5. Inne tryby realizacji praktyk studenckich: nie dotyczy				
Ogólna ocena realizacji praktyk studenckich				
1. Prawidłowość wyboru miejsc praktyk: <u>proponowany wskaźnik</u> : <i>liczba decyzji studentów podlegających korekcie względem całkowitej liczby studentów realizujących praktyki</i> Wartość wskaźnika: nie pojawiły się decyzje studentów podlegające korekcie.				
2. Efektywność realizacji praktyk: <u>proponowany wskaźnik</u> : <i>liczba studentów, którzy uzyskali oceny dobre i bardzo dobre w opiniach z praktyki w stosunku do całkowitej liczby studentów realizujących praktyki</i> Wartość wskaźnika: prawie wszyscy studenci uzyskali najwyższą notę podczas odbywanej praktyki.				
3. Poprawność dokumentacji praktyk: <u>proponowany wskaźnik</u> : <i>liczba studentów, którzy przedstawili prawidłowo przygotowane dokumenty w stosunku do całkowitej liczby studentów realizujących praktyki</i> Wartość wskaźnika: wszystkie osoby przedstawiły prawidłowo przygotowane dokumenty ze swoich praktyk.				
4. Wnioski i sugestie zmian ze strony Koordynatora praktyk: nie wnoszą sugestii, ponieważ nie pojawiły się ze strony studentów jakiegokolwiek zastrzeżenia.				